

## ԵՐԵՍՈՒՆ ՏՏՐԻ ԵՌԱԶ

### ՄԵՍՐՈՊ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ ՈՒՂԵՐՁԸ(\*)

Սրբազան Հայր,

Սուրբ Յակոբեանց Միաբանութիւնը բախտն ունի Ձեր գահակալութիւնէն ի վեր այս ութերորդ Նոր Տարին ողջունելու:

Ամէնքս առհասարակ կը խայտանք ուրախութեամբ՝ տեսնելնու համար Ձեր Ամենապատուութիւնը քաջողջ ու կայտառ, ու աշխատելու և գործելու իր բովանդակութիւնն ու կորովին մէջ, և հպարտ ենք ունենալնու համար Ձեզ նման բազմապիսի ձիրքերով ու անգուցական արժանիքներով օժտուած ամենապատուական Հայրապետ մը, որ իր գահակալութեան առաջին օրէն ի յայտ բերաւ հարազատ հօր՝ մը բարի սիրտը, արթուն զեկաւորի մը խոհական իմաստութիւնը ու գերընտիր դաստիարակի մը բարձր կարողութիւնը, որով տարուէ տարի բարձրացաւ Սուրբ Աթոռիս յարգն ու վարկը թէ՛ յաշն ազգայնոց և թէ՛ յաշն Հոգատար Կառավարութեան և օտարներու՝ և տիպար ու բարեհամբաւ հաստատութեան մը վերածուելու ճամբուն մէջ մտաւ այն:

Միաբանութիւնս, Սրբազան Հայր, բոլոր սրտով կը մողթէ ու կը ցանկայ երջանիկ պատեհութիւնն ունենալ շատ ու շատ նոր տարիներ ողջունելու Ձեր Ամենապատուութիւնը՝ Ս. Յակոբեանց գահին վրայ, որպէսզի հնարաւորութիւն ու միջոց ունենաք ի կատար ածելու Ձեր բարի բարի իդձերն ու նպատակները, ու Առաքելական Աթոռը դնելու ամուր ու ապահով հիմերու վրայ, տալով անոր բարգաւաճ ու զարգացած վիճակ մը բարոյապէս ու նիւթապէս:

Եւ արդէն այդ ուղղութեամբ աշխատանքներ կատարուած են ու կատարուելու վրայ են տակաւին, որոնց մէկ քանիները այս հանդիսաւոր առթիւ թուել անպատեհ չեմ համարիր: 1927ի ամբան պատահած

երկրաշարժի աղէտը թէև պահ մը սահմրուկեցուց ամէնքս, բայց գոհութիւն ճեռոն, փնտսները մեծագոյն մասամբ դարմանուեցան հետզհետէ, ու նախկինէն յաւազոյն վիճակներու վերածուեցան Բեթղէնէ մի մեր վանքն ու եկեղեցին, Պաղչէթաղը, Վանքին հիւանդանոցը և վնասուած ուրիշ կարգ մը թաղեր ու յարկարաժիններ ու Վանքէն դուրս գտնուած բաւական թուով աթոռապատկան շէնքեր: Ասոնց վրայ աւելցան նոր շինութիւններ ալ, ինչպէս Պարոնտէրի ամարանոցը, և իբրեւ հաստիարակ կառուածներ՝ Յօպպէի վանքին յարակից ու Մեծ Արարն մէջի նորակառոյց մեծ տուները, Տարւոյս ընթացքին, Սուրբ Աթոռը ճոխացաւ նաև առանձին ելեքտրական լոյսով, որ Միաբանութեան ու Վարժարանին մեծ դիւրութիւն ու յարմարութիւն ընծայելէ զատ, շէնցուց ու պայծառացուց նաև Ս. Աթոռը:

Այս ամենուն պատկը և Ձեր Ամենապատուութեան անունին փառքը կազմող հաստատութիւնը պիտի ըլլայ քաղաքիս Ազգային Երկսեռ Նախակրթարանի և Մանկապարտէզի նոր և հոյակապ շէնքը, որ թէև բաւականին ծանր նստաւ, բայց Ս. Քաղաքիս մէջ ըստ ամենայնի աղգին պատիւ բերող հաստատութիւն մը եղաւ անիկա, և նկատելով թէ ազգային մանկաւոյն համար անհրաժեշտութիւն մըն էր այդ վարժարանը, Սուրբ Աթոռը չընկրկեցաւ ոչ մէկ նիւթական զոհողութեան առջև, ու Աստուծով մօտ ժամանակէն անոր պաշտօնական բացումը տեսնելու առիթն ալ պիտի ունենանք Ձեր բարձր հովանաւորութեամբ և օրհնութեամբ:

Աւելորդ կրկնութիւն մը պիտի ըլլար վերոտին յիշել՝ գրեթէ երեք քառորդ դարէ ի վեր Ազգը մահազող ու Միաբանութիւնը տառապեցնող Կարկուռեան դատին ինպատար Ս. Աթոռին բարեյաջող վերջաւորութիւնը:

Դալով նիւթական վիճակին, չնայելով որ տոկոսաւոր պարտքի պատկանելի գումարի մը տակ ճնշուած է տակաւին Սուրբ Աթոռը, բայց անոր վարկն ու պատիւը այնքան մեծ է հրապարակի վրայ, որ երուսաղէմի մէջ ամենէն վստահելի ու ամենէն ապահով տունը նկատուած է այն: Հիմա երբ այլևս վերջ գտան մեծ գատերը

(\*) Խօսուած 1929ի Նոր Տարւոյ հանգէսին ի Պատրիարքարան, Դուրեան Պատրիարքի օրով:



ու դարմանուցան երկրաշարժէն յառաջացած վնասները, որոնք չնախատեսուած ծախքերու դուռ բացին, մեծ յոյս ունինք՝ որ պարտքն ալ աստիճանաբար պիտի նւազի ու խնայողական միջոցներու կիրառութեամբ կամաց կամաց հաւասարակշիռ ու ինքնաբաւ վիճակ մը պիտի ունենայ Սուրբ Աթոռը:

Յիշատակութեան արժանի է նաև որ տարւոյս ընթացքին Միաբանութիւնը բախտ ունեցաւ կարգ մը սարկաւազներ ևս աւելցած տեսնել իր շարքին վրայ, որոնք իրենց աստիճանակից երէց եղբայրներուն հետ երեքտասանեակ մը նոր ու թարմ ուժեր աւելցուցին Սուրբ Աթոռին: Անոնք թէև տակաւին ուսանող երիտասարդներ, բայց տաքակոյս չկայ թէ Սուրբ Ուխտիս նուիրեալ անդամներն ըլլալու խօրունկ գիտակցութեամբ՝ սրտովին փարած են իրենց հոգևոր կոչումին, ու իրենց մեծ վարդապետին հովանիին տակ ու Անոր շունչով սնած ու զարգացած, այժմէն կը պատրաստուին ըլլալու այս Աթոռին բոլորանուէր, սիրտցաւ ու գործունեայ Միաբանները, անոր կենսական շահերուն ու բարի համբաւին նախանձախնդրութեամբ, նախնեաց խնկելի յիշատակներուն և Սուրբ Տեղեաց ազգային իրաւունքներուն սիրովը լեցուած:

Նոյնպէս տարւոյս մէջ քահանայական սուրբ օծումն ստացան չորս միաբանակից նորընծայ եղբայրներ, որոնցմէ երկուքը<sup>(\*)</sup>, Չեր Ամենապատուութեան շնորհիւ ու հոգածութեամբ, այժմ կ'ուսանին Անգլիոյ մէջ, ու կը պատրաստուին իրենց լաւագոյն ուժերը ի սպաս զնելու ազգային այս պանծալի Հաստատութեան: Ասիկա Ս. Աթոռի տարեգրութեանց մէջ գրեթէ աննախընթաց երևոյթ մըն է, զոր կարելի չէ անյիշատակ թողուլ:

Կրթական գործին զուգընթաց Սուրբ Աթոռը կը շարունակէ իր գրական գործունէութիւնը, զոր սկսած է քանի մը տարիներէ ի վեր: Տպարանը իր տասը գործաւորներով կ'աշխատի անընդհատ, մամուլը կը դառնայ առանց զաղար առնելու ու գրաշարները տառաքլիջներուն առջև մեղուներու նման կ'աշխատին յարատեւ: Այս գործունէութեան իրրեւ արդիւնք, վերջին

երեքուկէս տարուան ընթացքին Ս. Աթոռի Տպարանը լոյս ընծայեց քսանմէկ մեծ ու փոքր հատորներ, որոնց երեքը մամուլի տակ են տակաւին: Այդ հրատարակութեանց մէջ աչքառու տեղ մը կը բռնեն Չեր Ամենապատուութեան այնքան փնտռուած Հայերէն լեզուի դասագիրքերը և հանգուցեալ երջանկայիշատակ Տ. Մաղաքիա Օրմանեան Սրբազանի Աշխատքներ:

Գրական գործունէութեան կարգին՝ այս երրորդ տարին է որ կը շարունակուի Սէնթ, որուն աւելի քան կէս դարէ ի վեր մարած ճրագը վառեցիք, Սրբազան Հայր, և որ կը հրատարակուի Չեր բազմահմուտ ու պատուաբեր աշխատակցութեամբ և Գերշ. Տ. Բարդէն Սրբազան եղբոր փորձ ու բեղուն խմբագրապետութեամբ: Այն իր կրօնաբարոյական ու բանասիրական լուրջ բովանդակութիւնով զգալի պակաս մը կը լեցնէ այսօր, ու կը խօսի աշխարհի չորս հովերուն ցրուած Հայութեան սիրտին ու հոգիին, Սուրբ Սիոնի վառարանէն արծալելով հոգևոր մխիթարութեան ու սփոփանքի անուշ ցուքեր:

Այս ամէն պարագաները զոր յիշատակեցի, Ամենապատու Սրբազան Հայր, անպատում հրճուանքով ու երախտագիտութեամբ կը լեցնեն մեր սիրտերը, ու կը համարինք զանոնք իրրեւ Չեր կողմէ նոր Տարիի արժէքաւոր կազանդէքներ՝ Չեր զաւակներուն ձօնուած:

Այս 1929 տարին պատմական թուական մըն է Սուրբ Աթոռիս համար, վասնզի Չեր հոգևոր որդիները, հեռուէն թէ մօտէն, բախտը պիտի ունենան տօնելու ամենասիրելի Հօրդ ու Հայրապետիդ և մեծանուն Ուսուցչապետիդ քահանայութեան և զրական ու կրթական գործունէութեան Յիսնամեայ նորեկները: Կը մաղթենք որ նախախնամող ողջամբ հասցնէ մեզ այդ բաղձալի և երջանիկ օրուան:

Կը մաղթենք զարձեալ որ Բարձրեալն Աստուած Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին իր նուիրապետութեամբ, Հայ ազգն իր Հայրենիքով ու Առաքելական Սուրբ Աթոռ իր արժանընտիր և սրբազնագոյն Գահակալով և բարեջան ու անձնուէր Միաբանութեամբ անփորձ ու անստան պահէ միշտ և յաւիտեան:

(\*) Տ. Տիրան Արքեպս. և Տ. Նորայր Եպս.

(Սիոն, 1929 Փետրուար - Մարտ, էջ 92-93):